

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat heti közlönye.

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

Előfizetési díj:		A társulat minden rendű tagjai	A lap sajtóelleni részét illető cikkek a szer-
Égész évre	4 rti.	a lapot tagdíjajukért kapják.	kesztőségnek az előfizetési pénzek a pénz-
Félévre	2 -	—	tárnoki — az esetleges reklamációk pedig a
Negyedévre	1 -	Kéziratokat nem adunk vissza.	kiadóhivatának küldendők.

Ő Szentségének XIII. LEO pápának körlevele.

Tiszt. testvéreinkhez, a patriárchákhoz, primásokhoz, érsekekhez, püspökökhöz és a többi ordináriusokhoz, kik az apostoli Szentszékekkel a békét és közösséget fentartják.

XIII. LEO pápa.

Tisztelendő testvérek!

Üdvöt és apostoli áldást!

Valamint az isteni küldetésnek, melyet Jézus Krisztus az emberi nemzet boldogítása végett Atyjától magára vállalt és tökéletes szentsége által teljesített, végcélja az embernek az örök dicsőség honában való üdvözítése, azonképen az ő legközelebbi célja nem más, mint hogy a lelkek az idők folyamában a kegyelem életét bírják és táplálják, amely kegyelemállapot végül az örök boldogságban leli betetőzését. Evégből az Üdvözítő meg nem szűnik minden embert kivétel nélkül, nemzet és nyelv különbsége nélkül az Anyaszentegyház keblére hívni: „Jőjjetek hozzám mindnyájan: Én vagyok az élet; Én vagyok a jó Pásztor!” Csak hogy ezt a hivatalt a földön nem csak Ő akarta egyedül személyesen betölteni, hanem valamint Ő az Atyától vette, azonképen átadta azt a Szentléleknek teljesítés végett és örömmel emlékezünk meg arról, mit Jézus a földről való távozása előtt tanítványinak gyülekezetében mondott: „Jőjtek, hogy én elmenjek, mert ha én el nem megyek, a vigasztaló sem jön el hozzátok, ha pedig én elmegyek, elfogom őt küldeni nektek.” (Ján. 16. 7.) Ezáltal mint távozásának és mennyei Atyjától való visszatérésének okát a Szentlélek eljövételéről tanítványira áradó hasznot hangsúlyozta és kimutatta, hogy az épügyküldeték általa, mint ahogy az Atyától jó, hogy a Szentlélek lesz az, aki az ő földi életében általa végbe vitt műveket, mint közvetítő, vigasztaló és tanító teljesen végrehajtja. Mert a Szentlélek ereje volt az, mely a világ teremtményeivel az „egeket felékesíté” (Jób 26. 13.) és a „földnek kerekességét betöltötte” (Bölcs. 1. 7) s melynek a megváltás művének betetőzését a Gondviselés fentartotta.

Ezért mi is szüntelen arra törekedtünk, hogy az üdvözítő példáját, aki minden pásztornak fejedelme és lelkünknek legfőbb püspöke, az ő segélyével kövessük. Jelkiismeretesen betöltve azon hivatalt, mely az apostoloknak, s nevezetesen sz. Péternek adatott át, „melynek méltóságára még egy méltatlan élet sem vehet árnyat” (S. Leo M. ser.

2. in anniv. ass. suac.) E szándéktól vezéreltetve, mi is mindabban, amibe fűpapságunk hosszú ideje alatt kezdettünk s mit most is szemünk előtt tartunk, kiválóan e kértős célt: első sorban, hogy a polgári társadalomban és a családban úgy a fejedelmeké, mint a népeknél a keresztény gondolkodás és cselekvésmódot ismét helyreállítsuk, mert minden igaz életnek forrása kizárólag Krisztus; másodsor, hogy a velünk való visszaegyesítésre felhívjuk módazokat, kik vagy a hittől eltávoloztak, vagy a kath. Egyháznak az engedelmességei felmondták, mert Krisztusnak minden kétséget kizáró akarata, hogy mindnyájan egy-egy aklot képezzenek egyetlen pásztor alatt. Most pedig, midőn immár elköltözésünk óráját közel lenni látjuk, indítva érezzük magunkat, a mi eddig, habár kevés apostoli munkálkodásunkat, a Szentlélek Istennek, aki maga az életadó szeretet, felajánlani, hogy annak gyümölcsöző erőt adjon. Hogy ez a mi szándékunk főbb és hatályosabban sikerüljön, elhatároztuk a jelen év pünkösdjének alkalmából hozzátok a Szentlélek csodálatos erejéről és munkálkodásáról szólni, hogy mennyire tevékeny és hatékony ő az ő mennyei adományainak teljességével úgy az egész Egyházban, valamint az egyeseknek lelkében. Vajha ez által, mint szívből onajtuk, felebresztetnék és erősödnék a lelkekben a Szentháromság egy Istenben vetett hit; vajha növekednék és lángra gyúlna a lelkekben különösen a Szentlélek Isten iránt való áhitatos buzgóság, mert mindnyájan, akik az igazság és kegyesség útjain járunk, neki tartozunk igen nagy hálaival, mint sz. Bazil mondja: „Ki tagadhatja, hogy az embert illető intézkedések, melyek a mi nagy Istenünktől az Ur Jézus Krisztus által az isteni jószágunk megfelelőleg végbevitettek, nem a Szentlélek kegyelme által lettek teljessé tette?” (De Spiritu S. c. 16. n. 39.)

Mielőtt azonban ennek tárgyalásához fogzánk, szükségesnek véljük a Legrönségesebb Szentháromság titkáról egyetnást elmondani. A szent atyák ezt nevezik ugyanis „az új testamentom lényegének”, mivelhogy minden titkok között legnagyobb azoknak forrása és eredete s az anyagok mennyekben és az emberek a földön e titok felismerése és szemléletére teremtettek s az Isten maga e titoknak nyilvánlatkoztatása végett szállott alá mennyekből. „Istent soha senkisé láta. Az egyszülött Fiu, ki az Atyának kebelében vagyon, jelentette ki nekünk.” (Ján. 1. 18) Bárki febat a Szentháromságról ir, avagy beszél, tartsa figyelemben az

angyali tudornak intését: „Ha a Háromegységről beszélünk — úgymond — csak nagy gonddal és szerénységgel tegyük azt, mert mint sz. Agoston mondja, a hiba sehol sem oly veszélyes, a kutatás sehol sem oly fáradságos, a kutatás eredménye sehol sem gyümölcsözőbb, mint a titok tanulmányozásánál. (Summa theo. I. 9. 31. a. 2. De trin. I. 1. c. 3.)

A veszély abban áll, nehogy valamiképen az isteni személyeket összehazvarjuk s nehogy természetük egységét szétválaszszuk, mert „az a katolikus hit, hogy egy Istent a Háromságban s a Háromságban az egységet imádjuk.“ Ami elődünk, XII. Ince ezért útasította kerekén vissza a kérést, hogy egy ünnep kizárólag az Atya személyének szenteltesse.

Habár a megtestesült Igének egyes titkai külön ünnepekkel tiszteltetnek is, maga az isteni Ige az ő külön természete és személye szerint elkülönítve nincs külön ünnepel tisztelve. Maga a pünkösdi ünnepe sem azért volt már az ősidőkben behozva, hogy maga a Szentlélek személye elkülönítve ünnepeltessék, hanem, hogy az eljöveteleért és külsőleg is nyilvánult küldetéséért hálat adhassunk ünnepélyesen. Mindez azért van így bölcsen elrendezve, nehogy valaki a személyek különböző volta miatt az isteni Lényekben különbségeket gondolva, tévedésbe essék. Sőt az Egyház, hogy bűveit a hitnek sértetlenségében megőrizze, behozta a Szentháromság ünnepét, melyet előttünk XXII. János pápa az egész Egyháza kötelezőleg kiterjesztett; megengedte továbbá az Egyház, hogy a teljes Szentháromság imáadására templomok és oltárok szenteltessenek s a foglyok és rabok kiváltására alakult s a Szentháromság nevét viselő rendet, mint egy égből adott jelt ünnepélyesen aprobálta.

Ezenkívül sok más egyéb is tanúsítja a mondottak igazságát. Mert az a tisztelet is, melyben a szenteket, angyalokat s a mindenkor szeplőtlen Istenszülőt részesítjük, elvégre a Szentháromságra megy vissza s benne találja végét. Az imákban, melyek a Szentháromság egyik személyéhez intézettek, felemlítetnek a többi személyek is, a zsoltárok és himnuszok az Atya, Fiú és Szentlélek dicsőítésével végzetnek be: az áldások, szentelések és szentségek kiszolgáltatása a Szentháromság nevének segélyül hívása mellett mennek végbe. Az apostol maga erre utal, midőn azt mondja: „Ő tőle, ő általa és ő benne vagyunk mindenek. Neki légyen dicsőség mindörökké. (Rom. 11. 36.) Szent Agoston e helyet értelmezve azt mondja: „Ha az apostol azt mondja, hogy tőle, általa és benne, ezeket a kifejezéseket nem szabad összevegyítve felfogni: ő tőle — mondja az Atyáról; általa mondja a Fiúról és ő benne mondja a Szentlélekről.“ (De trin. I. 6. c. 10.) Egész helyesen tulajdonítja az Egyház az Istenségnek azon tényeit, melyekben a hatalom lép előtérbe, az Atyának; amelyekben a bölcseség, a Fiúnak s a melyikben a szeretet, a Szentléleknek, nem mintha mindezen kifelé irányuló működések nem mind a három személylyel közösek nem volnának, hanem mivel ezen működések és az egyes is az egyes isteni személyek tulajdonságai között fennálló szoros összefüggés egyiket egyik, másikat másik személynek tulajdonítja. Valamint az isteni személyek megjelenésére a teremtményekről vett hasonlatokat és képeket használjuk, úgy teszünk az lényeges tulajdonságokkal is s az isteni személyeknek tulajdonsággal való jelzése nevezetük tulajdonításnak“ (S. Thom. I. 9. 39. a. 7.) Ilyen módon az „Atya az egész-

istenség ősalapja“ (S. Aug. de trinit. I. 4. c. 20.) és az összes teremtményeknek az Ige megtestesülésének s a lelkek megszentelésének ősoke. „Tőle van minden“, — a Fiú pedig „Isten igéje, Isten képe“ az exempláris ok, amely által, minden dolog szépség, alak, rend és összhangzat előáll, ő a mi útunk, igazságunk és életünk s az Atyánál kiengesztelünk. „Általa van minden.“ — A Szentlélek pedig véroka minden dolognak, mert valamint az akarat s általában minden az ő végső céljánál megnyugszik, ki maga az isteni jóság s az Atyának és Fiúnak egymás iránt való szeretete, az ösztönzésnek ép oly hatalmas, mint szelid módjával végrehajtja és befejezi. „Benne vannak mindenek.“

Miután ekként a teljes Szentháromságot megillető hit és imádas, amit a keresztény nép szívébe mindjobban begyökereztetnünk kell, sértetlenül megőriztetett, a Szentlélek működő erejének tárgyalásába boesátkozunk. Mindenek előtt tekintetbe jó Krisztus, az egyház megalapítója és nemünk Megváltója. Valóban, Istennek kifelé irányzott művei között az Ige megtestesülésének titka az első rangot foglalja el, minthogy ebben az isteni tökéletességek fénye annyira kiszáradzik, hogy ennél valami magasabb egyáltalán nem gondolható s az emberi természetre nézve valami üdvözőbb nem lehetséges. Habár ez oly nagy dolog az egész Szentháromság műve, mégis, legkivált a Szentléleknek tulajdonítatik, úgy, hogy az evangéliumok a bold. Szűzről írják: „Találtaték, hogy fogant a Szentlélektől“ és „Ami benne fogantatott, a Szentlélektől vagyon.“ (Máté I. 18—20.) És helyesen is tulajdonítatik e dolog annak, aki maga az Atyának és Fiúnak szeretete, mert a „jóságnak e nagy titka“ (I. Tim. 3. 16.) az Istennek az emberek iránt való túláradó szeretetéből származik, mint sz. János megjegyzi: „Úgy szeretete Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adá érte!“ (3. 16.)

Ehez járul, hogy az emberi természet az Igével oly személyi egyesülésre emeltetett, amely méltóság nem valamely érdem jutalmául adatott neki, hanem tisztán és egyedül kegyelemből következőképpen a Szentlélek Istennek sajátos adománya. Találón jegezi meg erre vonatkozólag sz. Agoston: „Ez a mód, mely szerint Krisztus a Szentlélektől fogantatott, mutatja nekünk az Isten kegyelmét, mely által az ember természete és lénye, minden megelőző érdeme nélkül az isteni Igével oly személyi egységbe jutott, hogy ugyanazon személy lett az Isten fia és az ember fia, az ember fia és az Isten Fia.“ (Enchir. c. 40.)

A Szentlélek ereje azonban nem csak Krisztus fogantatását eszközölte, hanem az ő lelkének ama megszentelését is, mely a Szentírásban „fölkenés“-nek nevezetik. (Ap. csel. 10. 38) s ezért minden cselekvénye „A Lélek jelenlétében vitetett végbe.“ (S. Bazil. M. de Sp. S. c. 16) s különösen önmagának feláldozása: „A Szentlélek által hozta ő magát Istennek szeplőtelen áldozatul“ (Zsid. 9. 14.)

Ha ezt megfontoljuk, nem fogunk csodálkozni rajta, hogy ha a Szentlélek összes kegyelmei (charismata) Krisztus lelkébe valának öntve. Mert ő benne lakozott a kegyelemnek teljessége a legmagasabb mértékben s legmagasabb erővel; ő benne valának a bölcseségnek és tudománynak minden kincsei, az érdem nélkül adományozott malasztok és erők s általán minden adományok, ami úgy Izaiás jóslatában eleve hirdettetett, (4. 1. 11. 2. 3.), valamint ama csodálatos Galamb által a Jordán folyóban ábrázoltott, midőn

Krisztus e vizeket az ő keresztsége által megszentelte. Erre kiválóan illenek szent Agoston szavai: „Képtelenség — úgy mond — állítani, hogy Krisztus, csak miután harminc éves lett, vette a Szentlelket, sőt inkább valamint bűn nélküli, úgy a Szentlélekkel is telve jött a keresztséghez. Inkább az ő testet, az Egyházat akará jelképezni akkor, amelyben a megkeresztelték valóban veszik a Szentlelket“ (De trin. 1. 15. c. 26.) A Szentléleknek látható alászállása Krisztusra s az ő benső ereje annak a lelkében a Szentlélek kettős küldetését ábrázolta; azt, amely az Egyházban nyíltan fellép s azt, amelyet az igazak lelkében titokjeljes benlakozása által bajt végre.

Az Egyház, mely a keresztre szegzett második Adám átment oldalából létet nyert, legelőször ama nevezetes pünkösd napján ismertette meg magát az emberekkel rendkívüli módon s ezen napon kezdte meg a Szentlélek Krisztus titkos értelmű testében az Egyházban az ő adományaiban megismertetni ama csodálatos kiáramlás folytán, melyet Joel próféta régen azelőtt megjövendölt vala (2. 28, 29), mert a Vigasztaló: „leszállt az apostolokra, hogy a tízes nyelvek által új szellemi koronákat rakjon fejükre.“ (Jeruzs. Cyril cat. 17.) Ekkor írja Aranysz. sz. János: „leszállának (az apostolok) a hegyről, nem tartva kötélleket kezeikben, mint Mózes, hanem lelkükben hordva a Szentlelket s a tanításoknak és kegyelmeknek forrását és kincseit ömlesztvén. (In Math. Hom. 1. II. 3. 3.)

(Folyt. köv.)

Legyünk segítségére a kis szőlőbirtokosoknak!

A szőlők felujtásáról szóló törvény és szabályzat hivatva van a minimális területre nézve es segítséget s kölcsönt adni, mégis jelenlegi keretében a kisbirtokosok vonakodnak ezt igénybe venni s aggályaik nem is minden ok nélküliek. Es mégis a kisbirtokoson, termelőinknek zömén segíteni s azt kész szőlőhöz juttatni: ez volna úgy a törvényhozásnak; miut a társadalomnak feladata.

Úgy véljük, hogy ezt a kérdést az országos szőlőtelepítő-szövetkezet fogja megoldani, mely a helyes úton jár, midőn az alább körülírt eljárást szándékozza meghonosítani.

Számításunk alapjául ne vegyük a törvény minimális területét, hanem 1 kat. holdat. Egy gazda, kinek egy oly hold szőlője volt, melynek talaja szőlőültetésre alkalmas, annak idején maga dolgozott szőlőjében családtagjaival együtt; de ma saját erejéből nem bírja szőlőjét újratelepíteni és családja fentartása végett napszámba kénytelen dolgozni. Ily szőlős gazda, hogy szőlőjében az okvetlen szükséges rigolozást végezni képes legyen, kapna a szövetkezettől a fél folyamán a munka haladtával, a helybeli ügyvivő által közvetítve részletekben száz forintot. Ezzel meg van adva a mód, hogy az illető saját erejéből rigolirozhassa.

Tavasszal aztán kap körülbelül 100 forint értékű me-nő amerikai alanyvesszőt és oltványokat, hogy a jövő évre nemes zöld galya is legyen, és 50 frt. értékű karót. Mivel

előreláthatólag a szövetkezetnek saját telepei lesznek, vala mint sok helyen saját embereivel fog nagyobb terjedelmű szőlőt telepíteni, ez oából az illető gazdát könnyű szerrel küldi el a hozzá legközelebb eső telepre a folyamatban lévő munkálatok tanulmányozása végett. Így lesz első sorban az ültetéssel kapcsolatos többi munkákkal is. Ez uton tehát megkapja az utasítást az első év munkáiról. A következő évben meg lesz tanítva a metszésre és a zöld oltásra, az oltványok kezelésére és ősszel való lebujtatására. Ezek szerint, ha elemi csapás nem éri, a harmadik évben már érett gerezedeket fog szűrti. Lássuk tehát, minő kölcsönben részesült az egy holdas gazda.

Rigolirozáshoz kapott 100 forintot, oltvány és alanyv esz sző képében 100 frtot, karó képében 50 frtot. Egy szövetkezetű részjegy 50 frt, mert tartozik taggá lenni, és egyéb kiadásokra 50 frtot; tehát összesen 350 frtot. Ezt az összeget a 4-ik vagy 5-ik évtől 35 frtjával az esedékes kamatokkal együtt 10 év alatt könnyen letörlesztheti. Hogy egy hold betelepített kész oltványszőlő évi 35 frt törlesztést 10 év alatt kibír-e, ehhez azt hiszem nem kell nagy magyarázat sem tulságos vérmes remény, ha átlag felvesszük, hogy 20 bectoliter terem a 15 frt. Ezen a módon a kisbirtokos könnyű szerrel termő szőlőhöz jutott; szőlője lelkőti őt az itt maradásra, nem fog tehát gondolni a kivándorlásra s a szövetkezet megoldotta a szocializmus egyik nagy kérdését. A szövetkezet, hogy pénzerejét ne fixirozza, gondoskodni fog majd arról is, hogy ezen kölcsönöket más helyütt eszkomptáltassa és a pénz folyósítsa, hogy ugyanazon összeggel ismét más baján segítsen. Ez által aránylag, kisebb összegek ennek folytonos hasznosítása által nagy dolgokat van hivatva művelni. Az egy holdnyi terület birtokosa 15 év múlva nem tartozik többé és 1 szövetkezetű részjeggyel is bír.

Az elmondott eset csak egy példát világít meg; de ehhez hasonló esetek számtalan variációban fognak érvényesülni.

Ott van egy másik példa, midőn az agrárbank által adandó kölcsön esetekben a szövetkezet fogja a telepítés végezni s a tulajdonos a harmadik évben, midőn az már termőre fordult, átveszi a betelepített szőlőt. A szövetkeze van hivatva a kistermelőn segíteni az által, hogy neki szőlőt telepíteni segít és hivatva van a folytonos érintkezés által a szakértelmet fejleszteni, oktatta telepíteni.

Kész szőlőt a kistermelőnek, nem pedig pénzt, mi mar-kát égeti!

Ez itt a jelszó.

Lépjön be a szövetkezetbe tagul saját erejéhez képest minden honpolgár, hogy minél előbb lehetővé válhasson a kisbirtokosnak nyújtandó segítség. E mellett, mivel a szövetkezet pénzt folyton haszonnal fogja befektetni, a részjegyek után tisztességes kamatra is van kilátás.

Maurer János.

A fürdőévad kezdete.

A májusi esőzéseket mintha egyszerre elvágták volna. Helyettük csak néha-néha sepepte végig a bűja réteket és tengerzöld mezőt egy-egy zápor. Forró, sőt tikkasztó meleg jött már. A kényes városi lakók nagyon kényelmetlenül kezdtek érezni a vakító utcákat, az égető közvetet, az öntözetlen utak porfelleget, szobáik fűledt levegőjét. Aztán meg a városi ember a nyár közeledtével mind kevesebbet foglalkozik. A hivatali szoba poros iratesemőit nagyon megapadnak, a parasztok mezei munkájukkal vannak elfoglalva, epeu csak a legvégső esetben szánják rá magukat a perlekedésre, a járás-kelésre: még a vásárra sem vihetnek semmit, mivel az eladni való termény még a mezőn fejlődik. Így hát a városi embert kettőzött erővel keríti hatalmába az unalom. Az asszonyok télen vagy rheumát kaptak, vagy idegbajban kezdenek szenvedni, vagy észre veszik, hogy a lányaik hirtelen-váratlan férjhezadókká lettek, mindenik eset elég nagy ok, hogy „férjem uram“ nagyobb előleget vagy tetemesebb kölcsönt véve föl, elrejtse néhány hétre a szeretet családot.

Egy ilyen unalmassá válni kezdő júniusban én is rá szántam magam egy kis csavargásra. Három évet töltöttem egy végben a kis város színtelen, egyhangú életében. Hadd repüljek szabadjára egy néhány hétig ide s tova, mint a kalitkájából elfiláló madár. A vasutig csak egyik jó barátom kísért ki. Egy forró Isten hozza, aztán a gözsip sívító fűttenése és már robogott vonatom. Ha tavasszal utazik az ember egy szép vidéken, úgy érzi magát, mintha a tündérország berkeiben barangozna, mindentől öröm, vigás zaja hatol föléig. Akármelyik ablakán nézzen ki szűk rekeszének, mindentűn a mező úde virágai mosolygának reá, melyek között a rovarok zszibongva ünneplik a tavaszt. Távolról egy bükkös sötét lombjai tűnnek fel a szemhatáron, mely maga is mintegy rejtelmes ünneppel látszik megülni a tavasz uralmát. Fejemen néhány tavaszi dalnak az ütemei esendültek meg, debár a leghíresebb költőink sorai voltak, mégis érzem, hogy ez évszakot méltóan megénekelni még senkinek sem sikerült. Mikor végre beletáradtam a lihegő vasgép zakatolásába, le-leszálltam pihenőre egy-egy kis városba. Ott is mindenütt öröm köszöntött; hiszen tavasszal a szegény fedeli nyomorult, szűkös életét, mert a természet nyújtotta élvezetekből még jobban kivetheti részét, mint a cifra úri nép. Rongyos ruháján keresztül a szellő csókolgatja megindult keblét; kérés lábai élvezettel tapossák a harmatos fűvet, vagy a jó meleg földet.

Mikor vagy tíz városban megfordultam és már ezeket is egyhangúknak kezdettem találni, egy kis fürdő nyhe ligetei nyújtottak menedéket.

Évad elején volt.

Az utak nem zszibongtak a járókelők zajától, mivel a mi kis fürdőnkben egy nyáron egy-két száz ember fordul meg. Nem esik belé a viláfgalaglom fővonalainak egyikébe sem:

ezért a ki felkeresi, nem divatból teszi, hanem igazi szeretetből.

A tulajdonosa is valami ósdi nagy úr, gazdag ember, a ki nem sokat törődik azzal a nagy kincsesel, mely a fürdővel kezében van. „Így kaptam, így hagyom utódaimra is: lássák ők, mit csinálnak aztán vele!“ szokta mondani, mikor valaki a fürdőnek és nagyszerű forrásának kitűnőségét dicsérte. Nem is lehetett látni a napi lapok hirdető rovatában jól megfizetett hazug hirdetések a fürdőjéről. Hanem azért a környéken anélkül is akadt elég dicsérője.

Alkonyatkor érkeztem oda. Nem fogadott a ragyogó lámpák tündéres világítása, mivelhogy itt a holdon és a csillagokon kívül alig két lámpás teljesítette a világítás tiszteit. Az igénytelen házikók nyitott ajtaján át azonban elég világosság ömlött ki, hogy kellő helyen álljunk meg. A felügyelő barátságos szeszorítással fogadott, hiszen már régi ismerősök voltunk. Aztán a nagyobb házak egyikében szobát jelölt ki számomra.

Alig vártam, hogy reggelre váljék az idő, hogy a kedves kis helyet bejárva, felújtsam a régi emlékeket. Ót órákor már kinn a szabadban voltam. A nagy nyitott veranda, hol délutánonként egy ütött-kopott zenekar játszani szokott, máskor pedig idősebb nők kártyázással ütik agyon az időt, még egészen üres volt. Annál nagyobb élénkség uralkodott a susterző, forrongó forrás mellett, melynek vizét szakadatlanul méregették a szomszéd faluk lakói és a tuvarosok, kik aztán hetedhét országig szállították kítőnő savanyú vizet. Atmentem a rozoga fahídon, melynek egyéb baja nem volt csak az, hogy deszkái már korhadtak valának, egyik karfája meg leválni készült. Alatta egykedvű esergedéssel haladt tova a kis esermely; rajta nem vehetem észre sem örömet, sem bánatot, hiszen már mindent látott, mindent hallott a mi itt történt, teljesen egykedvűvé is lett, arcát még a vendég érkezése sem igazhatta fel. Aztán neki vágtam a domboldalnak. A muzikus cigányok szurtos kunyhóiból éktelen láрма köszöntött; ők így szokták kezdeni a napot hogy aztán egész napon át zörtölődve, perpatvarral is végezhessek.

Kunyhóik mellett elkanyarodva a nyiresnek vettem útamat. Cipőmet a harmat eseppej lepte el, arcomat és ruhámat friss szellő lebbenései üdítették fel. A fákon túl már javában harsogott két kaszás kezében a csillámló kasza. Beszédbe eredtem velök s ők pipára gyújtva vidáman beszélgettek az ő „méltóságos“ urukról; saját családjukról s mindeuról, a mi máskor módfelett untatott volna, de most mind oly érdekesnek látszott. Azután őket is elhagyva egy közelebbi magaslatra igyekeztem fölfelé, mely a többi apró dombokon uralkodott. Elmereugva bámultam a káprázatos tájképbé, mely szemem előtt elterült. Az alacsonyabb dombok gyér bokrai közül itt is, ott is kivillant a munkások fehére inge; hátam mögött rejtelmesen züggött-büggött a szálás fenyőerdő. Eszembe jutottak mindazok az élvezetes kirándulások, kedvesen eltöltött délutánok, melyeket itt három évvel ezelőtt átéltem.

Eközben már hét felé járt az idő. Visszaindultam tehát, hogy találkozam az esetleg a fürdőn időző ismerőseimmel. Várakozásom ebben a tekintetben nem csalat meg. A harmad évvel ezelőtti vendégekből itt voltak már az a kővér asszonyosság, a ki minden jövővenyt szeretett megcsip-

ni, hogy délután kártyázóba fogja, a bicegő egyetemi professzor, ki még a fürdőn is egész nap a tudományos füzete- ket, büjta, a lármás szeszgyáros, ki mindenkinek elűjságolva, hány bektoliter pálinkát termelhet naponként az ő szesz- főzője. Ezek azonban inkább csak távolabbi ismerősök volt- nak, kiknek különös viseletén és szeszélyein mindnyájan mulattunk. A közelebbi ismerősök és barátok közül csak még két tanár (az egyik nagyon is vig természetű volt és folyton adomázott, a másik szerfölött idealis és érzelgős, hajlamunk mutatkozott) voltak már jelen. Délkor érkezett meg az állandóan kirándulásban utazó bíró, ki már az út- ban kieszt egy négy órás sétát. Mi azonban jobbnak tar- tottuk, hogy az első délutáni régi szokásunkhoz híven a megrozaut tekepályán játszva töltsük el. Beteg még nem igen volt közöttünk, legföljebb a bíró vézna feleségét vehettük volna annak, ki az állandó zsörtölődéssel jökedvű fejére éppen nem tudott hatni; no még egy reformatus theologus, ki mankóit szerette volna örökre a fürdőn bagyni.

Mikor délután a tekézés bevégeztével sétálgattunk, egyszerre egy kétfogatú kocsit állt meg a nagy ház előtt a melyben a felügyelő is lakott. A kocsiból egy nővel és egy eszléd leánnyal egy tizenkét-tizenhárom éves fűteska szállt le a nő minden bizonynyal a gyermek anyja lehetett. Első tekintetre nem vehettük észre, hogy a fiú oly nagy beteg. Szépnek nem volt mondható: haja kisse a vörösés felé hajlott, szeme inkább zöldes volt, de a részvétünket sápadt vékony arcácskájával és ártatlan kinézésével mindjárt megnyerte. Anyja, mikor a kocsiból a eszléd segítségével levette szerető szavakkal biztatta: Bizzál, Bélácskám, itt bizonyosan meggyógyít a jó Isten! A fürdőtelep felügyelője megmutatta a nőnek a részükre fentartott lakást. Az anya szeméből, mikor a folyosón végig haladtak, egy könnyesepp gördült alá, a melyet azonban a kis fiú nem láthatott, mintha mon- dotta volna: Szegénykének alig van néhány napja hátra! A fürdőfelügyelő („bizos,“ a hogyan mi tréfásan mondogat- tuk), szintén biztató szavakat mondott a kis Bélácskának, mialatt a kijelölt szobába beértek. Mi részvéttel néztünk utánuk.

Az évad ezzel megkezdődött.

— a.

KISEBB KÖZLEMÉNYEK.

Jegyzőkönyv.

az Erd. Róm. Kat. Irodalmi Társulatnak 1897. jun. 4-én Gyulafehérvárott tartott választmányi gyűléséről.

Jelen vannak: *Ujfalusi József* dr. elnök, *Tamási A.* alelnök, *Bálinth Gy.* titkár, *Vass A.* pénztáros, *Csikó M.* ellenőr; továbbá *Imets F. J.*, *Gergely I.*, *Pál A.*, *Butyka S.*, *Zlamál A.*, *Cserni B.* dr. választmányi tagok és *Eröss J.*, *Szilveszter F.*, *Csányi K.* vendégek.

Elnök a gyűlést megnyitja és a mult választmányi gyűlés jegyzőkönyvét, mely annak idején a Társulat lapjában megjelent, hitelesnek jelenti ki.

Erre következett a számvizsgáló-bizottság jelentése. Vass A. pénztáros kimutatása ide vonatkozólag a következő:

Az Erd. Róm. Kat. Irodalmi Társulat pénztárának állása 1897. május 3-tól. 1897. június 4-ig.

I. Bevételek:

1) Athozatal	— — 35 kr.
2) Tagsági díj	57 frt —
3) Pályázati hirdetésekéből	3 frt 90 kr.
4) Forgalmi tőkéből	50 frt —
5) Dr. Ujfalussy József társ. elnök úr alaptótagsági díja (100) kamatja 20 frt —	
	összesen . . . . . 131 frt 25 kr.

II. Kiadás:

1) Nyomdásznak 19—20 számokért 95 frt —	
2) Expediálásért ápr. máj. hónapokra 10 frt —	
3) A lap kihordásáért	2 frt 50 kr
4) A m. kir. adóhivatalnak bélyegil- leték címen	1 frt 20 kr.
	összesen . . . . . 108 frt 70 kr.

Az alaptőke a 967 sz. könyvecske szerint a helybeli takarékpénztárban 1400 frt. és 1138 frt és 1138 sz. könyvecske szerint forgalmi tőke 30 frt.

Bevétel: . . . . . 131 frt 25 kr.

Kiadás . . . . . 108 frt 70 kr.

Keszpenz . . . . . 22 frt 55 kr.

Az 57 frt bejött tagsági díjból esik ezen évre 36 frt. a többi 21 frt a megelőző évekre szól. Ha összegezzük ezen fél évi eredményt, úgy találjuk, hogy a mai napig bejött tagsági díj címen 304 frt 30 kr., melyből 1897-re esik 147 frt 57 kr, a megelőző évekre 156 frt 74 kr. — Hátralék 1896-ik évtől visszafelé 225 frt 93 kr. — Folyó évre még be kellene jöni 767 frt 3 krnak. Így az eredmény szomorú képet nyújt, mert a tisztán tagsági díjakból bejött összeg még a lap nyomtatási díját sem fődözn. s hogy úgy a hogy is állunk, a mult évi ajándékozásból létesült forgalmi tőkének lehet tulajdonítani.

Gyfehérvár 1897. június 4.

A pénztári hivatal.

E kimutatást a bizottság tételtől-tételre gondosan át- vizsgálta és minden részében helyesnek találta. Ennélfogva a pénztári hivatalnak az erélyes kezelésért és pontos könyv- vitelért jegyzőkönyvi elismerést és ideiglenes felmentvényt ajánl. Ebez a gyűlés is egyhangulag hozzájárulván, az elnök határozatilag kimondja. Egyuttal felkéri a pénztári hivatalt, hogy a hátralékok felhajtásában az eddig követett módok szerint taradhatlanul serénykedjék.

Harmadik tárgy a *Veszely-emlék* bizottságának jelen- tése. A bizottság mindenekelőtt hálával és örömmel jelenti, hogy a gyűjtésnek már meg van a remélt eredménye; ennélfogva az emlék föllállítás biztositva van. A bizottság érintkezésbe is lépett a Nagy-testvérek kolozsvári kőtaragó vállalatával és a zalatnai kőfazagó szakiskola igazgatóságával. Az előbbi több tervrajzot és költség-tervezetet küldött, az utóbbi pedig *Csányi K.* műépítőnek némileg módosított tervezetéhez nyújtott be ajánlatot és egyuttal mintát a bácsatoroki és magyarigeni kőből. A választmányi gyűlés az előtte lévő rajzokat és ajánlatokat gondos megbeszélés tárgyává tevén, végül a zalatnai szakiskola ajánlatát és a *Csányi K.* műépítőnek némileg módosított tervrajzát fogadta el, az emlék anyagául pedig a magyarigeni követ választotta. *Pál A.* felelős szerkesztő és választmányi tag inkább ajánlja a bácsatoroki követ, melyből szebb és tetszetősebb munka volna előállítható és a mely véleménye szerint tartósság

szempontjából is előbbre való; Csányi K. azonban eloszlátja aggodalmát, nevezetesen a tartósságot illetőleg azzal, hogy Székesegebáznak is abból a kőből készült. Mindezek folytán tehát a választmány megállapodik abban, hogy a *Veszely-siremlék* 1) magyarigeni kőből, 2) a Csányi műépítő terve szerint, 3) a zalatnai kőfaragó szakiskola költségvetése keretében és annak munkája folytán készüljön el. A felállítást szintén az említett szakiskola eszközli. Határidőül ez év nov. 1. lón megállapítva. Felirat számára márvanylap illesztendő be a kőbe s a bemetszést szintén a zalatnai iskola végzi. Magának a felirat szövegének szerkesztésére a gyűlés Nagys. Imets F. J. kanonok-plebánus urat és választmányi tagot kéri fel, ki e tisztelt örömet magára vállalja.

Mindezeket az elnök határozatilag kimondja. Csányi K. műépítő úrnak meleg köszönetet mond a nemes szabási és iziéses tervezet megrajzolásáért, azután pedig az eddigi bizottságot a keresztülvitellel is egyetértőleg a gyűléssel megbizta. Továbbá a nemes szívű adakozók és közönség tájékoztatása végett megállapítja azt is, hogy a begyűlt összegből 100 fit az elhunyt Veszely lelki üdvösségéért évenként elmondandó szent misére alapítványul tétetik a borbándi plebánia kezelése alá, 50 fit megint alapul szolgál az emlék fentartására, 40 fit költséggel pedig az emléket és sírdomb. kerítéssel látja el a bizottság. Mindezekről azonban a részletes számadás a felállítás után együttesen fog közzététetni.

Végül néhány keblü ügy elintéztetvén, az idei rendes közgyűlés idejét július 1-én d. u. 4 órákorra teszi, tárgyszorozatot pedig így állapítja meg:

1. Elnöki megnyitót.
2. Titkári jelentés.
3. Tudományos értekezés.
- 4) Számadások megvizsgálása.
- 5) Szerkesztőbizottság választása.
- 6) Indítványok.

Egyéb tárgy nem lévén, elnök a jegyzőkönyv hitelesítésére Tamási A., Pál A. és Butyka S. urakat kéri fel és a gyűlést bezárja.

K. m. f.

Bálint György,
titkár.

Kalászat

a tudomány mezején.

XXI.

Bias némely istenteleneknek, kikkel együtt hajózik vala, s kik midőn a hajót a szélvész erősen hányta vetette, az Isteneket hívák segítségül, mondá:

„Hallgassatok, nehogy ők észrevegyék, hogy ti itt vagytok.“

E böcs mondá nagyon találóan azt is, hogy: „Az iszákos ember torka olyan, mint az agyag, nem veszi be a vizet.“ „És sok férj olyan mint a hold: szárva nő.“

Pithagoras senkit sem monda szabadnak, hacsak önmagának nem tud parancsolni. Oh mennyi rabszolgája van a jó Istennek!

Némely tanítónak az legfőbb dolga, a mi a kakkukos óráé: itt.

A házasság némelyike olyan, mint a borbély ollója, naponkint hajba kap.

Sok pénztáros olyan mint a hanyag mezei gazda: nincs rendben a szénája; olyan is mint a kémenyseprő: piszkos nyomokat hagy maga után.}

A kacér nő mosolya olyan, mint a napsugár: jut belőle mindenkinek.

A divatos bölgyek olyanok, mint a kirakatokban levő gyémántok: sokan nézik, de kevesen veszik.

Némely házasság olyan, mint a lelkiismeretlen korezmáros hora: fejfájást okoz.

Sajnos, hogy mai világban a becsületesség legtöbbször olyan, mint falun a díszműártnűzet: nem jövedelmez.

Hieró szicíliai kényuralkodó kérdé Simonidesztől: „Mi, vagy milyen az Isten? Simonides egy napi gondolkodási időt kért; midőn másnap ugyanezt kérdező, két napot kért; midőn gyakran kettőzi vala a napok számát s Hieró elesdálkozva kérdező, hogy miért teszi ezt, a böles így felelt:

„Azért, mert minél tovább gondolkodom ezen dologról-annál megfoghatatlanabb előttem.“

(Foly. köv.)

Károlyy Endre,
ny. igazg. tanár.

Az esperesekhez, plebánosokhoz, segédlelkészekhez, néhány testvéri szó az autonómia ügyében.*)

Ismeretes a Pastoralisból az, hogy az esperesek a püspököknek a kerületben jelenlévő, miudent látni és rendben tartani köteles — szemei. S ha az esperesek szemei a püspököknek, a plebánosokat és segédlelkészeket méltán a főpásztor két kezének lehet mondani a lelkek üdvösségének intézésében. Ezzel a két kézzel dolgozik a püspök hívei között, evvel a két kézzel gyűjti össze gondjainak eredményeit, fáradozásainak gyümöleseit.

Az autonómiai új intézmény megalkotására irányuló mozgalom új megindulásával új, korszakos tevékenység kifejtésének köteleessége szakad az esperesek és lelkipásztorok nyakába. Az által, hogy a világi hívek köréből választandó autonómiai képviselők választása az esperesi kerületek keretébe van a szabályok által betoglalva; az által, hogy a választások „egyes plebániánkint“ úgy történnek, hogy „a választást eljárást minden plebániában a helybeli lelkész indítja meg“ s a választást vezető öttagu bizottságba is ő és a káplánja is szintén beválasztható: tehát a világi képviselők választására a lelkipásztoroknak a legfőbb befolyás van a szabályok által biztosítva, — ez által, bátran kimondhatni, hogy a világi autonómiai képviselők választásának sorsa az esperesek és lelkipásztorok kezébe van letéve.

A kat. autonómiai kongresszus sorsa tehát úgyszólván egészen attól függ, milyen, híthü-e vagy szeleverdi katolikusokat sikerül az espereseknek és plebánosoknak világi aut. képviselőktől kiszemelni és megválasztani.

Az esperesi kerületek elnökei és tagjai, az esperesek és lelkipásztorok tehát a fősúlyt ne az elvi vitatkozásokra fektessék, mert a püspöki kar az ügy elvi tisztázását hőségesen el fogja végezni maga, fenntartván magának és megígervén önnepélyesen az autonómia keretének egyházi szempontból való tüzetes körülírását; hanem az esperesi kerületekből alakított választó-kerületek papsága, esperesek, plebánosok, segédlelkészek legfőbb figyelmüket és gondjukat

*) A „Religio-Vallás“ Katolikus Autonómia címmel új rovatot nyitott melyre olvasóinak figyelmét ezennelfelbivjuk.

és egész erejüket arra fordítják, hogy alkalmas, bithű, hitét gyakorló világi képviselőt szerezzenek és választassanak a nép által.

E körül forog minden. Ettől függ az aut. kongresszus sorsa.

Testvérek, ne feledjétek tehát, hogy Egyházunk autonómiaja megújulásának nagy munkájában ti vagytok a főpásztorok szeméi, ti vagytok az Egyház kezei.

Ugy lesz az egész mozgalmón áldás, a hogy ti fogtok a világi képviselők megválasztásában közreműködni.

(Religio-Vallás.)

I R O D A L O M.

— **Katolikus Pedagógia.** Havi folyóirat. Szerkeszti és kiadja Gyürky Odón. Tartalom: Teendők a kat. középiskolázás terén. Karácsony Márton marosvásárbelyi főgimn. igazgató megnyitó beszéde az erdélyi kat. Status középiskolai tanárainak közgyűlésén. Gyakorlatias vállalkozás a középiskolában. (Folytatás.) Irta: Pokorny Emanuel kir. kat. főgymn. hittanár. Katolikus hitoktatás (Tanterv. Vége.) Irta: Máty Engelbert dr., a pannonhalmi főiskolán a neveléstudomány ny. r. tanára. Katolikus középiskolázás. I. „Szentgyakorlatok“ a középiskolákban. Irta: Buday Gerő, zombori állami főgymn. tanár. A középiskolai hittanításról. Balog József, főgimn. tanár előadása az erdélyi kat. Status középiskolai tanárainak közgyűlésén. Az erdélyi római kat. Status középiskolai tanárainak közgyűlése. Vegyesek. (Vallás és tudomány.) — Keresztény szellem az ifjúságban. Pályázatok kat. szellemű tanügyi művekre. — Kármán Mór, Walter Gyula. — Fircák Gyula püspök a kath. középiskolázás érdekében. — Két nagy irodalmi vállalat. — Katolikus középiskolai tanárok közgyűlése. — Országos tanszermuzeum és pedagógiai könyvtár. — A világ a megalkuvásé. A Katolikus Pedagógia előfizetési ára: egész évre 4 frt, fél-évre 2 frt. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII. ker., Pál-utca 7. sz. II. em. 37.

* „Ezeréves Magyarország“ címen iskolai használatra és a magyar nép számára gyönyörű emlékfüzetet adott ki még a múlt évben az „Eötvös-alap orsz. tanító-egyesülete“. Ez emlékfüzetet a Nm. vallás- és közoktatásügyi m. kir. Minister úr 7584. sz. alatt ajánlotta is az összes népoktatási intézetek növendékeinek s így nagyon alkalmas arra, hogy midőn az iskolák f. évi június hó 8-án az ezredévi ünnepségek évfordulóját ünneplik, az a tanuló ifjúság s a nép között már a hazafiúi kegyelet ápolása céljából is terjesztessék.

A füzet ára 20 kr. Megrendelhető Lampel R. (Wodianer F. és fiai)-féle könyvkiadó cégnél, Budapest, Andrassy-út 11. sz. A tiszta jövedelem a Budapesten létesítendő „Tanítók Háza“ alapjának gyarapítására fordítatik, mely oknál fogva különösen ajánljuk e füzetét a magyar tanítóság jóindulatába, kérve azt, hogy annak terjesztése körül egy kis tevékenységet fejtssenek ki.

Ugyancsak az „Eötvös-alap orsz. tanító-egyesülete“ az elemi, felső nép-, iparos- és kereskedő-tanonc-, valamint mindkét nembeli polgári iskolák céljainak megfelelő díszes bizonyítványlapokat készítettett és az ezen bizonyítványlapok

elárúsítása után főm. adó tiszta jövedelmet, a Budapesten létesítendő „Tanítók Háza“ javára fordítja. Ezen színtén párolásra érdemes üdvös célt a Nm. vallás- és közoktatás Minister úr ó Nagyméltósága a maga részéről szintén előkarván mozdítani, az 1896. évi 31745 számú rendeletével megengedi és ajánlja, hogy a főt nevezett iskolákban az 1896/97-ik tanévtől kezdve a bizonyítványok az „Eötvös-alap orsz. bizottsága“ által készített és a Lampel Róbert (Wodianer F. és fiai)-féle székesfővárosi könyvkiadó cég kiadásában megjelent, valóban nagyon díszes és a millent niumra emlékeztető momentumokban gazdag lapokon legyenek kiállíthatók.

A bizonyítványlapok ára darabonként 5 krajcár.

Witteberg L. budapesti bejegyzett díszmű-és papirkereskedő cég (Andrassy-út 15. sz.) „Árpád jelvények“ cím alatt millenárius jelvényt készített, mely a honalapítás egy történelmi jelentőségű momentumát ábrázolja a mint a hét vezér a honalapító Árpádot pajzsára emeli. A dombormű babérkoszorúval övezve, a 896 és 1896 évek mellett a magyar koronát és nemzeti címerünket is feltünteti, a mely alatt nemzeti színtű szalagszokor van. (Ára 10 kr.)

E jelvényeknek a tanuló ifjúság által leendő megvételét az iskolafentartó hatóságoknak és a tanítótestületeknek annál is inkább ajánljuk, mivel a nagy nemzeti ünnepre emlékeztető ezen jelvények bizonyára emelnek a f. évi június hó 8-án országoszerre tartandó ünnepélyek fényét, az emlékeztetés napnak maradandó emlékeül szolgálja, a Budapesten létesítendő „Tanítók Háza“ javára pedig szép összeget biztosítana. (Ajánlva az összes népoktatási intézeteke 20.541/96. sz. ministeri rendelettel.

Péterfy Sándor

az „Eötvös alap. orsz. biz. elnök.

Kapy Sándor.

másodtitkár.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Pünkösdi** első napján az ünnepi szent misét méltóságos Majláth Gusztáv gróf, segédpüspök úr végezte teljes segédlettel. A predikációt szintén ő Méltósága tartotta, nálunk szokatlan nagy számú ájtatos hallgatóság jelenlétében, fejtegetvén szívhez szólóan a Szentlélek Isten munkálkodását. Predikáció után kibirdette Szentséges Atyánk XIII. Leo pápa pünkösdi ajándékai a teljes búcsút mindazok részére kik ez ünnep nyolcada alatt a teljes búcsi elnyerésére szükséges előfeltételeket elvágzik s felhívta a hallgatóságot, hogy járuljanak minél többen a penitentiatiartás szentségéhez; mert ő Méltósága is ott lesz naponként 6-tól a gyóntatószékben, végül áldást adott a jelenvoltakra. A felhívás eredményül megjegyezzük, hogy egész héten át nagyon sok hívő kereste fel ő Méltóságát a gyóntatószékben. Ünnep másodnapján nsgos Fábian S. székesgyházi kanonok úr végezte az ünnepi misét sub intula, az egyházi beszédet pedig Vass A. dr. teológiai tanár tartotta német nyelven.

— **Az Irodalmi Társulat tisztelegés.** Irodalmi Társulatunk nevében a választmány határozata szerint az elnökség és a szerkesztő bizottság tisztegett f. hó 7-én méltóságos Majláth Gusztáv gróf segédpüspök úrnál; mely alkalommal a társulat nevében usgos Újfalu József dr. kano-

nok úr distingvált hangú beszédében fejezte ki a társulat üdvözlését, egyuttal társulatunkat ő méltósága magas pártfogásába ajálotta. Segédpüspök urunk ő méltósága igen kegyesen fogadta a megjelenteket s biztosította a társulatot mindenkor jóindulatáról kiemelvén, hogy annyira szükségesnek tartja társulatunkat, hogy egész erejével igyekezzék megalakítani, ha már nagynevű püspökeink meg nem élőzték volna ebben; biztosította a társulatot, hogy külső tagjainál is elkövet mindent, hogy munkálkodásunk által annak fennmaradását biztosítsák. Egyszersmind pártfogásának tanjeléül a társulat alapító tagjai közé kegyeskedett belépni. Nem vagyunk ugyan hivatottak rá, de nem mulaszthatjuk el, hogy e helyen köszönetet mondunk ő méltóságának kegyes pártfogásáért.

— **A gyfhehárvári róm. kat. elemi taniskolában** az évvégi vizsgák a következő sorrendben fognak megtartatni: 1897 június 22-én d. e. 8 órától kezdődőleg vizsgáznak az I., 23-án a II., 24-én a III. és 25-én a IV. osztály tanulói a fóruászatot kivéve, minden tárgyból, megjegyezvén, hogy az egyes osztályok a vizsga napján d. e. 7 órákor az irtalmas nének templomában szent. misét hallgatnak, 25-én d. n. 3 órától tornaszat I—IV osztály tanulóival és június 27-én záróünnep, melynek részletei a) hálaadó Istentisztelet d. e. 8 órákor a Szekesegyházban, b) az iskola egyik tantermében szavalatok és énekek előadása az ifjúság által s végül c) az osztályzatok felolvasása és a jutalmak kiosztása.

— **A felvinci árvizkárosultak segélyére mai napig adományoztak:** fr. Koller Ignác zálaszentgyöri pleb. úr 1 frtot, fr. Holndonner Ferenc pleb. úr Báltaszék-ről 2 frtot, fr. Babik József képezdei tanár úr Egerből 5 frtot, fr. Szóts János szerdahelyi pleb. úr 2 frtot, fr. Fülöp Alajos erdélyegyházmegyei nyugalmazott áldozár 10 frtot, fr. Janos Ernő piskü esp. pleb. úr 2 frtot, fr. Agáczy János fiszalóki pleb. úr 2 frtot, fr. Weber Agost szakálházi pleb. úr 3 frtot, mélt. és fr. Viakler József e. püspök, kanonok úr 10 frtot, fr. Hémmen Ferenc temesvári főesperes úr 3 frtot, Nagyméltóságú és fr. Lönhart Ferenc erdélyi püspök úr 6 Excehentiája 20 frtot, Páll Albertné ő nagysága Söborsuból (Aradm.) 15 frtot, t. Aes István úr Püspök-Ladányból 1 frt 50 krt. — Fogadják a nemeslelkű, kegyes adakozók hálas köszönetüket! Teljes tisztelettel vagyok aláztos szolgálók: Kovács Lajos, fevinci róm. kat. lelkész.

— **A marosvásárhelyi róm. kath főgymnasium** vizsgálatainak rendje az 1896/97. iskolai év végén. Június 14-én vallástan d. e. 7— $\frac{1}{2}$ 9. VII., — $\frac{1}{2}$ 9— $\frac{1}{2}$ 10 VI., — $\frac{1}{2}$ 10—11. V., 11—1. II. oszt. Június 15-én vallástan d. e. 7— $\frac{1}{2}$ 9. IV., — $\frac{1}{2}$ 9—10. III., — 10—12. I. oszt. Jún. 16-án 7—12. VII. oszt. magyar, német, latin ny. és irod. II. oszt. magyar, latin, földrajz. Jún. 18-án 7—12. VI. o. magyar, német, latin. III. oszt. magyar, történet. Jún. 19-én 7—12. V. oszt. magyar, német, latin I. oszt. magyar, latin, földrajz. Jún. 21-én 7—12. IV. o. magyar, latin. VII. oszt. görög, görögpótl. irod., olv. 10—12. VI. oszt. görögpótl. irod. olv. Jún. 22-én 7—10. V. o. görög ny., görög pótló irod.

olv. III. oszt. német, latin. Jún. 22-én 10—12. VII. o. bölcsélet. IV. oszt. német, történet. Jún. 23-án 7—12. I. oszt. számtar, rajz. geometria. IV. oszt. mathes. rajz. geometria. Jún. 24-én 7— $\frac{1}{2}$ 10. VII. o. természettan. III. oszt. mathes. fizik. földr. Jún. 24-én $\frac{1}{2}$ 10—12. IV. o. természetr. Jún. 25-én 7—11. VI. o. mathes., természetrajz. II. oszt. számtan, rajz geometr. Jún. 26-án 7—12. V. o. mathes., természetrajz. III. oszt. rajzoló geometria. 10—12. VII. oszt. Mathesis. Jún. 20-án d. u. 4—6. I—VII. o. torna. Jún. 22-én d. u. 4—6. I. II. o. énektan. Jún. 25-én d. e. magánvizsgások írásbelije, d. u. szóbeli vizsgálata. Jún. 29-én unnepies hálaadó isteni tisztelet. A tanév bezárása. Maros-Vásárhelyt, május 20. Karácson Márton, főgymn. igazgató.

— **Értesítés.** 33064—1897 szám A budapesti kir. magy. tudomány-egyetem hittudományi karánál az egyházjog tanszék megüresedvén, ennek betöltése végett évi 3000 frt. rendes fizetéssel, további szolgálat után öt évenként 300 frttal emelkedő, legfeljebb 1500 frtnyi korpótlékkal és 800 frt évi lakpénzzel javadalmazott nyilvános rendes tanári állásra pályázat hirdettetik. Az e tanszék elnyeréséért folyamodó kat. egyházi férfiak, készültségüket és tanító képességüket kellően igazoló okmányaikkal, püspöki elbocsátó levéllel és életiraji vázlattal fölszerelt folyamodványaikat az budapesti kir. magy. tudomány-egyetem hittudományi karának dékáni hivatalánál, a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez címezve, f. évi június hó 16-ig (bezárólag) nyújthatják be. Budapest, 1897. évi június hó 1-én. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. Ministertől.

— **Pályázat.** A csikszentimrei róm. kat. segédkántor tanítói állomásra pályázat nyitott. Javadalmazása: Lakás, mely áll két szobából, kamrából és pincéből. Az udvaron nyári konyha, kút, szin, sertés és majorság helyisége. A kántori udvaron közös esűr. Veteményes kert. 50 klyga ösz; 45 klyga tavasz, 5 frt pénz kepe. A közsépénztárból havi előleges részletekben készpénz: 150 frt., 35 szán lágú tuzi fa, 15 frt. stola, 4 frt. mise alapítványi kamat, 4 szekér szénát termő erdei kaszáló. A közterületen szabad legeltetés. Kötelességek: A kántori teendőknben pontos segédkezés, az I. és II. osztályos gyermekek önálló vezetése és az ismétlő iskolásoknak a kántortanítóval való közös tanítása. Pályázati határidő folyó évi július 3. Csik-Szent-Imre, 1897. június 10-én. Kóródy Mihály, lelkész. iskolaszéki elnök.

— **Pályázat** a türi rk. kántortanítói állomásra. Jövedelme: a) pénzfizetés 100 frt, államségéllyel különtéle alapokból 350 frt; b) Requiemek s vidéki házsenteies 10—15 frt. Hét hold közelben tagosított jó minőségű föld. Két marhának s a mennyi sertést tart legelési jog. Egy vékányi kenderes és káposztás hely. A hét hold birtok adóját javadalmazás fizeti. c) Földhöz házikert, és két szoba, konyha, kamra jó pince; d) Istálló s mellette kis szin, sertésöl. Pályázók püspök urunk ő Excehentiájához címzett folyamodványukat f. évi július 5-ig alattirhoz küldjék. Személyesen megjelenők előnyben részesülnek. Türi (posta Balázsfalva Alsófehérmezyében) 1897. június 1-én. Gál Miklós, rkath. lelkész.

Kiadja: Az erdélyi róm. kat. Irodalmi Társulat. Felelős szerkesztő: Pál Antal.

Szerkesztőtársak: Balinthe György, Péter János dr., Vass Albert, Zlamál Agoston.

Nyomatott Papp Györgynél a püsp. lye. könyvnyomdában Gyulafehérvárt.